

Střední škola diplomacie a veřejné správy s.r.o.

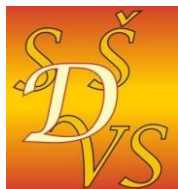
ul. A. Jiráska, č.p. 1887/3, 434 01 Most (CZ), IČ 250 45 911 / IZO 181 007 282
Tel.: +420 411 130 916, 918 e-mail: info@ssdvs.cz, www.ssdvs.cz

Metodická příručka pro psaní písemné práce Český jazyk a literatura 2022/2023

V Mostě, 1. září 2022

Vypracovali: Mgr. Andrea Bartošová, Mgr. Věra Studničková, Mgr. Kamila Pálová
Zkontrolovala: Ing. Hana Grusová

Schválila: Ing. Vladimíra Ilievová
ředitelka školy

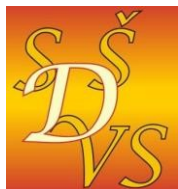

Střední škola diplomacie a veřejné správy s.r.o.

ul. A. Jiráska, č.p. 1887/3, 434 01 Most (CZ), IČ 250 45 911 / IZO 181 007 282
Tel.: +420 411 130 916, 918 e-mail: info@ssdvs.cz, www.ssdvs.cz

Obsah

Úvod	3
Maturitní písemná práce	3
Struktura maturitní písemné práce a hodnocení	3
Vytvoření textu splňujícího kritéria hodnocení	4
Funkční užití jazykových prostředků.....	4
Čtenářský komfort	5
Práce s testovou dokumentací	5
Zadání písemné práce	5
Práce se záznamovým archem	5
Nečitelný text	6
Text mimo vymezený prostor v záznamovém archu	6
Rozbor zadání písemné práce	6
Rozsah textu a počítání slov	6
Slohové útvary	7

Úvod

Maturitní zkouška z Českého jazyka a literatury (dále též „ČJE“) se skládá ze společné a dvou profilových částí. Ve společné části žáci plní didaktický test, v části profilové je prověřována komunikační kompetence formou písemné práce a ústní zkoušky. Aby žák uspěl v maturitní zkoušce z Českého jazyka a literatury, musí úspěšně složit všechny tři dílčí zkoušky.

Metodická příručka slouží žákům i pedagogům v orientaci v pravidlech psaní maturitní profilové písemné práce z ČJE a jejím následném hodnocení.

V příručce jsou specifikovány požadavky pro úspěšné splnění jednotlivých kritérií zkoušky. Kritéria hodnocení písemné práce jsou samostatným dokumentem.¹

Maturitní písemná práce

Termín maturitní profilové písemné práce a její téma stanovuje ředitelka školy v souladu s právními předpisy. Na zkoušku je stanovena časová dotace 110 minut plus 20 minut pro úvodní administrativu. Písemná práce se na celkovém hodnocení maturitní zkoušky z ČJE podílí 40%.

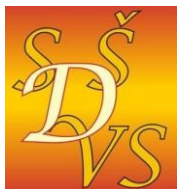
Povolenými pomůckami při psaní maturitní písemné práce jsou psací potřeby a Pravidla českého pravopisu. Pravidla českého pravopisu lze mít vlastní, které je ovšem nutné předložit v dostatečném předstihu vyučujícímu ke kontrole. Omezený počet těchto pravidel poskytuje také škola.

Žáci s PUP mohou mít kromě výše uvedeného navýšený časový limit pro psaní práce a další pomůcky dle doporučení z pedagogicko-psychologické poradny.

Struktura maturitní písemné práce a hodnocení

Maturitní písemná práce z ČJE obsahuje 6 různých zadání, kdy žák zpracovává právě 1 zadání/1 komunikační situaci v požadovaném rozsahu slov. Cílem písemné práce, jako dílčí zkoušky z Českého jazyka a literatury je, aby žák prokázal, že umí vytvořit text podle

¹ Kritéria hodnocení maturitních zkoušek v profilové části dle vyhlášky č. 177/2009 Sb. ve znění pozdějších předpisů pro školní rok 2022/2023.

zadaných kritérií, dovede funkčně použít jazykové prostředky tak, aby odpovídaly stanovené komunikační situaci, a vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text.

Hodnocení práce je rozděleno do 6 subkritérií (1A, 1B, 2A, 2B, 3A, 3B). V každém z nich může žák získat nejvýše **5 bodů**. Celkový maximální součet je tedy **30 bodů**.

Pro úspěšné složení písemné maturitní zkoušky z Českého jazyka a literatury musí žák získat **nejméně 12 bodů**.

Požadovaný rozsah práce je **minimálně 250 slov**.

Vytvoření textu splňujícího kritéria hodnocení

Obsah písemné práce a její téma – hodnotí se, **nakolik** je téma splněno a **jak** je zpracováno.

V bodové škále se pracuje s termínem „funkčně“, čímž je myšlena adekvátnost a vhodnost zpracování textu a přístupu k tématu.

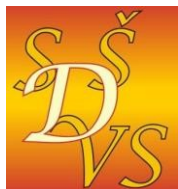
Slohový útvar a komunikační situace – hodnotí se, **zda** a **jak** se žák orientuje v komunikační situaci, resp. funkčním stylu a útvaru. Pomocí popisu komunikační situace v zadání písemné práci zdůrazňujeme, že texty mají být tvořeny s jistým komunikačním záměrem a orientovány na jistého adresáta.

Funkční užití jazykových prostředků

Zde se hodnotí počet chyb a jejich charakter. V rámci kritéria 2A je vymezen počet chyb. Stanovení intervalu chyb umožňuje větší shodu v přístupu hodnotitelů k tomuto kritériu. Je nutné chápat chyby pravopisné a tvaroslovné v kontextu a rozlišovat závažnost chyb.

Hrubé chyby:

- ve vyjmenovaných slovech
- v pravidlech psaní i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, v koncovkách slov
- ve shodě přísudku s podmětem
- v psaní velkých písmen
- v rozlišování hranice slov
- v chybném psaní předpon
- v psaní předložek
- v souhláskových skupinách
- v psaní mě/mně, bě/bje, vě/vje, pě

- v interpunkci, pokud chyba má vliv na porozumění textu
- v zápisu přímé řeči, pokud chyba má vliv na porozumění textu
- chyby ve slovtvorbě

Malé chyby:

- v interpunkci, pokud chyba nemá vliv na porozumění textu
- v zápisu přímé řeči, pokud chyba nemá vliv na porozumění textu
- v kvantitě hlásek
- v nesprávném dělení slov na konci řádku
- ve vynechání hlásek ve slově

Čtenářský komfort

Čtenářský komfort chápeme jako **míru úsilí**, které musí adresát textu vynaložit, aby textu rozuměl, nebo jako **plynulost recepce** textu.

Práce s testovou dokumentací

Nedílnou součástí zkoušky je také práce s testovou dokumentací. Při vyplňování zkušební dokumentace je nezbytné akceptovat formální požadavky stanovené v pokynech pro vyplňování zkušební dokumentace.

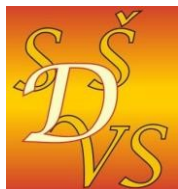
Zadání písemné práce

Žák může při psaní písemné maturitní práce využít zadání k psaní poznámek. K jejich zápisu je pod zadáním dostatek volného místa. Tyto poznámky slouží jako koncept a nejsou předmětem hodnocení.

Práce se záznamovým archem

Žák svou písemnou práci píše na předtištěné řádky ve vymezeném prostoru záznamového archu.

Pokyny k vyplnění záznamového archu jsou uvedeny na titulní straně zadání písemné maturitní práce z ČJE. Před zahájením zkoušky na ně žáky upozorňuje zadavatel maturitní písemné práce.

Nečitelný text

Nečitelná maturitní písemná práce (z důvodu nečitelného rukopisu nebo použití nevhodných psacích potřeb) bude hodnocena známkou „nedostatečný“. Případné čitelné části textu jsou hodnoceny dle stanovených kritérií. Žák se však nevyhne ztrátě bodů za nečitelné části práce.

Text mimo vymezený prostor v záznamovém archu

Části písemné práce, jež žák napíše mimo vymezený prostor v záznamovém archu, nebudou hodnoceny. Pokud např. žák napíše závěr článku nebo zakončení dopisu mimo vymezený prostor, hodnotitel tuto část neakceptuje, tj. považuje ji za chybějící. Práce bude hodnocena, ale žák bude penalizován za to, že mu v práci chybí např. závěr článku nebo zakončení dopisu.

Rozbor zadání písemné práce

Zadání maturitní písemné práce má vždy tyto náležitosti:

- 6 jednotlivých zadání, z nichž si žák vybere právě 1 zadání;
- stanovení slohového útvaru a komunikační situace;
- výchozí text, který může mít inspirativní charakter, nebo musí být včleněn do písemné práce.

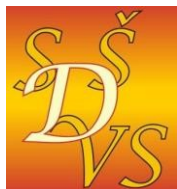
Klíčové informace a výrazy jsou pro větší přehlednost v zadání zvýrazněny tučně.

Po přečtení zadání písemné práce by si žák měl být schopen odpovědět na tyto otázky:

- Jaké je stěžejní téma textu?
- Jaký je účel textu?
- Kdo je příjemcem textu?
- Jaký slohový útvar mám zpracovat?
- Jak dlouhý text mám napsat? *minimálně 250 slov*

Rozsah textu a počítání slov

Minimální rozsah textu je stanoven v zadání maturitní písemné práce. **Minimální** počet slov maturitní písemné práce činí **250 slov**.

Pro počítání slov v písemné práci platí jasně daná pravidla - „Co počítáme jako jedno slovo?“, a „Co nepočítáme jako slova?“

Co počítáme jako jedno slovo?

- jednoslovné předložky
- spojky
- zájmena
- citoslovce
- zkratky a zkratková slova
- víceslovná vlastní jména a názvy
- číslovky
- rozepsané datum
- adresy, resp. jejich části
- složená přídavná jména.

Co nepočítáme jako slovo?

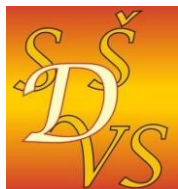
- interpunkce
- číslovka psaná číslicemi
- opakované vlastní jméno.

Do celkového počtu slov se počítá **výhradně vlastní autorský text** žáka.

Slohové útvary

Přehled možných typů slohového útvaru je uveden v následující tabulce:

Slohový útvar	Kompozice slohového útvaru
Vypravování	nadpis, členění na úvod, stať (zápletka, vyvrcholení, rozuzlení) a závěr; členění do odstavců
Popis/Líčení/Odborný popis/Popis pracovního postupu	nadpis, členění na úvod, stať a závěr; členění do odstavců
Charakteristika	nadpis, členění na úvod, stať a závěr; členění do odstavců
Úvaha	nadpis, členění na úvod, stať a závěr; členění do odstavců

Střední škola diplomacie a veřejné správy s.r.o.

ul. A. Jiráska, č.p. 1887/3, 434 01 Most (CZ), IČ 250 45 911 / IZO 181 007 282
Tel.: +420 411 130 916, 918 e-mail: info@ssdvs.cz , www.ssdvs.cz

Zpráva	titulek; členění na perex, vlastní text, závěr; členění do odstavů
Článek/Článek s prvky reportáže/Článek s prvky fejetonu	titulek, členění na úvod, stat' a závěr; členění do odstavců
Formální dopis/Žádost/Stížnost/Reklamace/Životopis/ Motivační dopis/Otevřený dopis	adresy, datace, účel komunikace, oslovení, úvodní formule, vlastní text členěný do odstavů, závěrečné formule, podpis